

LOJMANLARIN SATIŞINDAKİ TEHLİKE!*

AKP Genel Başkanı Tayyip Erdoğan'ın milletvekillerine yaptığı "lojmanlarda oturmayın" çağrısı üzerine, lojmanların satılması ve bu yolla devlete kaynak yaratılması yönündeki tartışmalar hız kazandı. Tayyip Erdoğan'ın çağrısı sadece kendi partisi içerisinde değil, başka bazı parti ve örgüt liderlerinden de destek aldı. CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ve Kamu-Sen Genel Başkanı Bircan Akyıldız da çağrıyla destek verdiklerini açıkladılar. Kamu-Sen Genel Başkanı Akyıldız, bu görüşün kapsamını daha da genişleterek kamuya ait tüm lojman, kamp ve benzeri sosyal tesislerin, devlete kaynak yaratmak amacıyla satılması gerektiğini vurguladı.

Bu tartışmaların arkasındaki düşünce, "milletvekillerinin halkla iç içe olması" ve kapsamı da sadece "milletvekilli lojmanları" değildir. Önceki tecrübelerimiz de gösteriyor ki, buradan hareketle kamuya ait tüm gayrimenkuller ile sosyal tesislerin özelleştirilmesi ve buraların arsaları üzerinde spekülasyon yapılarak rant sağlanması arayışları hız kazanacaktır.

Lojmanların ve Sosyal Tesislerin Satışı Günübürlük ve Popülist Bir Çözümdür

Öncelikle belirtmek isteriz ki, kamuya kaynak yaratmak ve kamunun kayıplarını en aza indirmek yönündeki çabaların günübürlük ve popülist çözümlere değil konunun gerçek mecalarına yönelmesi gereklidir. Kaynak yaratma çabaları, ülkenin sahip olduğu kaynakların, yeralli zenginliklerinin, üretim potansiyelinin harekete geçirilmesine yönelmeli ve kamunun kayıplarının en aza indirilmesi için de yolsuzluk düzenine ve bu düzenden beslenenlere, vergi kaçaklarına engel olunmalıdır. Lojmanların ve kamuya ait sosyal tesislerin satışı yani kamu mülkiyetinde olan gayrimenkullerin özelleştirilmesi başta sosyal devletin tasfiyesi olmak üzere kentsel spekülasyona varana kadar pek çok sorun taşımaktadır.

Halen barınma ve konut sorunu ile dar gelirli toplum kesimlerinin dinlenmelerini sağlamaya dönük kamusal tesis ve rekreasyon alanlarının yok olması sorununun yaşanmakta olduğu ülkemizde, giderek yoksullaşmakta olan kamu çalışanlarının yararlandığı lojmanlar ile sosyal tesislerin satılması ile yaratılacak kaynak, bu kesimlerin konut ve toplu tüketim sorununun bir nebze de olsa çözülmesi ile sağlanan sosyal faydanın çok çok altına kalacaktır. Yoksulluğun ve başta sağlıklı konutta yaşama hakkı olmak üzere temel kentsel haklarından yoksun olmanın giderek arttığı ülkemizde devlet, kamu mülkiyetindeki gayrimenkulleri satmak yerine toplumun tüm kesimlerinin ihtiyacını kapsayacak bir konut politikası oluşturmak zorundadır. Bu konut politikasının temel eksenini ise daha fazla konut üretmek değil mevcut konut stokunun yaşanabilir ve sağlıklı konutlara dönüşmesini sağlayacak nitelikte bir iyileştirme oluşturmalıdır. Ayrıca ülkemizde konut alanındaki diğer bir sorunun da konut sahipliğinin

deki kutuplaşma sorunu olduğu düşünüldüğünde, piyasa koşulları içerisinde konut ihtiyacını karşılayamayan toplum kesimlerinin konut sahibi olmalarının sağlanması da oluşturulacak konut politikasının hedeflerinden biri olmalıdır.

Halihazırda kamunun sahip olduğu lojmanlar ile sosyal tesislerin kullanılmasından kaynaklanan sorunlar varsa, bu sorunlar "sat kurtul" mantığı ile çözülmeye çalışılmamalıdır. Lojman ve sosyal tesislerin kamunun mülkiyetinde kalması ve bunların kamu çalışanları tarafından kullanılması ilkelerinden vazgeçilmeden de bu sorunları çözmek mümkündür.

Lojman ve Sosyal Tesislerin Satışı Spekülasyona Alet Edilecektir!

Birkaç gündür gündemde olan söz konusu satış ile ilgili olarak gündeme gelebilecek bir tehlikeye de önceden işaret etmek isteriz. Lojman ve sosyal tesislerin satılarak kamuya kaynak yaratılması düşüncesi bir süre sonra, yaratılması düşünülen kaynağı daha da arttırmak için buraların mevcut kullanıcıları korunmak kaydıyla değil ek imar hakları verilerek arsa olarak satılmasına da dönüşebilecektir. Böylelikle kamu mülkiyetinde olan gayri menkullerin ve arsaların satılması ile spekülasyonun önü açılacak ve kentsel rantların özel ellerde toplanması sağlanacaktır. Bunun örneklerini KİT'lerin özelleştirilmesi çalışmalarını sırasında da yaşadık. KİT'lerin işletme zararları gerekçesi ile satılması gündeme geldiğinde buralara talip olanların arasında KİT'lere değil arsalarına talip oldukları anlaşılmıştı. Özelleştirme idaresine verilen planlama yetkileri ile de bu arsalarındaki rant artırma çabaları kamu politikası haline getirilmişti. Benzer bir tehlike de şimdi kamuya ait lojmanların ve sosyal tesislerin satılması ile gündeme getirilmiştir.

Ülkemiz kentleri uzun yıllardır, kenti alınıp satılan mülkler üzerinde yaratılan rantlar ve değer artışları ile zenginlik sağlamanın ortamı olarak gören anlayışların hakimiyetinde sürekli krizlere sürüklenmektedir. Böylesi kentsel/toplumsal bir ortamda ise; toplumun hemen her kesiminin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte kentsel hizmetlerin üretilmesi ile kentsel haklarının somut olarak yaşanabilirdiği kentsel çevrelerin yaratılması büyük ölçüde bir hayal olarak kalmıştır.

Seçim bildirgelerinde kentleşme ve planlama ile ilgili politikalara neredeyse hiç yer vermeyen "seçim galibi" partileri, seçimlerin ardından bu eksikliklerini gidermeye dönük çalışmalar içerisinde görmek isterdik.

Sosyal devlet ilkesini göz ardı eden, kamu mülkiyetindeki lojman ve sosyal tesisleri, spekülatif uygulamalara ve rant sağlamaya dönük çabalara konu edecek günübürlük ve popülist söylemler içerisinde bulunmalarını ise talihsizlik olarak değerlendiriyor, bu yanlışlarını ve eksikliklerini kısa sürede düzeltmelerini bekliyoruz.

Şehir Plancılar Odası olarak, kentleri spekülasyonun ve özelleştirme-nin mekanı haline getirmeye dönük çabaların karşısında olacağımızı vurgular, yukarıdaki görüşlerimizi kamuoyunun bilgisine sunarız.

*12.11.2002 tarihinde TMMOB Şehir Plancıları Odası Yönetim Kurulu tarafından yapılan basın açıklaması metnidir.